

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 4. ANULU XXV.

Sibiu 1325 Ianuaru 1877.

Telegrafulu este Duminec'a si Joi'a, la fiecare d'ouă septemani cu adausulu Foisioarei — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura Foisiei, preafara la s. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către expeditura. Pretulu prenumeratiunii pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

trajelelalte p'arti ale Transilvaniei at pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 3 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru primo, si tieri streine pre anu 12 1/2, anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru int'ala ora cu 7 cr. sirulu, pentru a do'ua ora cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Quid nunc?

372

Actulu primu alu comediei inscenate in Constantinopole prin diplomati'a européna s'a terminatu.

Conferinti'a, dela care se asteptá pacificarea orientulu cu turculu, s'a disolvatu de sine f'ara nici unu resultatulu positivu.

Cerbici'a turcului, pe care se dedase Europ'a a-lu considerá de moribundu, a demonstratu ca suntu ilusorie sperantiele acelor'a, cari cugetau ca nodulu orientulu nu cu sabi'a, ci cu finele máni ale diplomatiei se póte deslegá,

Ignatieff *insotitu* de ambasadorii tuturoru poteriloru mari europene, cu budiele umflate parasí astadi capital'a putredulu imperiu pagánu din Europ'a crestina, luându-si calea către casa spre Varn'a, si *sórtea* a dispusu, cá cu acel'a-si bastimentu sa caletorésca si *deputatii juristiloru din Budapesta*, incántati de triumfulu reportatu intre *noii loru consángeni*, de cari se *nesuescu* a-si legá *sórtea*, — cá sa védia si ei istoriculu locu Varn'a. Dóra reminiscintiele din trecutu li va mai calmá fantasi'a agitata prin seraiulu-Galat'a.

Viitoriulu celu mai de aprópe va dovedi, óre nomen et omenulu, *Alexandru* de astadi, pune-se va cu spada la nedeslegaverulu nodu orientulu cá si *Alexandru* celu mare la nodulu gordicu? Si ca óre energi'a si cerbici'a neasteptata a padisiachului este adeveratulu eflussu alu poterei, séu este ultim'a licurire a stertiului care si-a consumatu oleulu? Si va dovedi in fine, ca óre scen'a petrecuta in Constantinopole a fostu intr'adeveru o comedia, séu preludiulu unei drame infioratóre, a cărei rezultate nu se potu precalculá?

Magiarii, judecandu-i dupa diurnalistic'a loru, salta de bucuria pentru acestu „fiasco“ alu Rusiei — cum 'lu numescu ei, sustienendu ca conferinti'a a fostu o adevrata comedia inscenata de Europ'a a fostu a-nume spre *blamarea* Rusiei, ca diplomati' la vedere mergeau cu Rusi'a cá cu atátu mai siguru sa o duca pe ghiatia, ear' pe la spate incuragiau pe Turci'a cá sa respinga tóte propunerile conferintiiei si chiaru ultimatululu redusu la minimulu pretensiuniloru Europei, ba si despre aceea a fostu asigurata Turci'a, ca pentru acésta *palma* data Europei intregi, ea nu va subsumá seriosu, ea pentru formalitate 'si va revocá ambasadorii dela langa sultanulu, dar' si acést'a e numai o comedia, padisiachulu li póte dice f'ara nici o temere „cale buna“, — cáci acést'a Europ'a o primescu dela puterniculu Imperatu de unu gratiosu „la revedere“, apoi iéra-si se voru *sarutá* si tóte voru fi bune.

Scopulu este ajunsu, Rusi'a este batuta la mé'sa verde si *isolata* de tóta lumea, ear' interesele Ungariei suntu mai asigurate cá ori-cándu dela erumperea resbelulu orientulu.

Nu ne arogámu aerulu de diplomatulu, cá cáti-va din redactorii din Budapesta, dar' cu tóte acestea, ori dóra chiaru pentru acést'a nutrimu mai mare respectu către acelu malum necessarium care constá nenumerate milióne stateloru si se numescu diplomati'a, decátu se fimu de acordu in asta privintia cu diurnalele magiare.

O Europa crestina, care intre-

punendu-se pentru interesele umanitarie ale milioneloru de *crestini* masacrati prin minoritatea musulmana, pururea perfida, si cá atare necapabila de tolerantia, de dreptate, de egalitate si de reforme reclamate prin civilizatiune, — aru suferi cá se fia derisa, si in urma lovita cu piciorulu prin barbarulu pagánu — in punitu, aru meritá dispretiulu tuturoru ómeniloru de bine, aru meritá sa fia calcata de acelu barbaru séu altulu asemenea lui, pentru ca civilizatiunea atunci nu numai nu aru mai fi scopu, ci din contra, aru fi unu ce demoralizatoriu pentru ómenime,

Noi privindu la tóte fazele prin cari a trecutú caus'a orientala de cându este pusa la ordinea dilei, asiá combinámu, ca Rusi'a, care pâna la conferinti'a erá banuita cu tendinti'a de cucerire, si din acestu motivu se considerá din partea Europei de autorulu secretu alu miscaminteloru din orientu, prin urmare intempinata cu neincredere, astadi este *justificata* naintea Europei. Ea la mé'sa verde a doveditu o moderatiune, ba o abnegatiune chiaru surprindatória, pentru realizarea pácei din pasu in pasu a facutu concessiuni, pâna in fine s'a facutu aperiatoriu memorandulu lui Andrassy fatia de turcu care la tempulu seu 'lu acceptase, acum'a inse si pe acel'a l'a respinsu, ca Rusi'a, care cu tactic'a sea a sciutu conduce tréb'a acolo, de reprezentantele celu mai resolute contrariu alu seu, si aperiatoriu alu Turciei, Salisbury, a *constatatu* ca: *pentru tienul'a respingatória a Turciei conferinti'a nu mai are base comune possibili de a fi discutate*, si ca pentru acést'a tóte puterile mari si-au revocatu ambasadorii din Constantinopole, Rusi'a, care le-a sciutu esoperá acestea si a convinge pe Europ'a ca Turci'a nu merita de a-i veni intr'ajutoriu pentru sustienerea institutiuniloru sele — este *astadi mai sigura de reiesire cá ori cându*, — si cuvintele lui Ignatieff, rostite in ultim'a siedintia a conferintiiei cu consimtiulu colegiloru sei, ca adeca: *elu „constatéza ca Rusi'a a facutu totu ce a fostu posibilu pentru sustienerea pácei, deci pentru urmárite ce voru resultá din nereiesirea incercárilor de pace face pe Turci'a respundiatória.“* — au insemnate mai ponderósa de cátu 'i atribuiescu diurnalele magiare.

Noi credemu astadi ca resbelulu intre rusi si t. rci e neevitabilu.

Resultatulu resbelulu? cine s'aru incumetá astadi, mai cu séma dupa esperinti'a din resbelulu franco-germánulu a-lu prognosticá? Acel'a este in mân'a lui Ddieu.

Dar' combináundu tóte cele de combinatu, omulu nepreocupatu trebuie sa presupuna ca turculu, cu provinci' rescutate, cu financia ruinate, cu armat'a reu nutrita si diecimata, fatia de Rusi'a care afara de acea, ca posiede o armata mai mare, tóte aceste calamitáti nu le simte, — va trebui sa devina batutu.

Noi mai credemu inca si aceea, ca Rusi'a in butulu diurnalisticiei magiare este sigura de aliantia unei, si in casu de necesitate a loru dóue puteri mari, si cáte-va staturele mici din orientu; ier' din contra portarea Turciei a facutu impossibila aliantia activa a vreunei puteri mari europene cu dens'a, la amenintiárite Europei ea a respunsu diplomatiei cu „cale buna.“

Rusi'a deocamdata n'are trebuintia de anectári teritoriali, pentru

dens'a e de ajunsu cá sa elibereze pe crestini de sub jugulu turcescu, si sa formeze cáte-va state independinti séu si chiaru suzerane in orientu.

In acestu casu Europ'a n'are cuventu sa se amestece in tréb'a beligerantiloru.

Ei dar' viitoriulu si gratitudinea crestineloru eliberati o va ajutá pe ea cá sa-si realizeze scopulu in viitoriu, si atunci o póte ajunge nemesea pe Europ'a, carea nu se folosese de ocaziunea binevenita cá sa nu lase pe rusu a trece de *eschisivulu amicu si eliberatoriu alu crestineloru impilati* prin barbarii asiatici.

Si ce facemu noi — statulu nostru pentru evitarea acestui periculu?

Dupa modest'a nóstra parere chiaru contrariulu dela aceea ce aru trebui sa facemu.

Déca nu póte jacea in interesulu patriei nóstre cá sa mergemu mána in mána cu rusulu intru rangiarea sortiei crestineloru in orientu, si cá in fine sa avemu si noi parte de remuneratiunea ce va resultá din aceea, celu putienu intru castigarea simpatiei si increderei popóreloru din orientu, — *adeveratulu patriotismu* aru pretinde cá celu putienu sa remanemu *deplinu neutrali*, sa respectámu de-o potrieva pe ambii beligeranti, si cu deosebire sa nu insultámu pe Rusi'a si sa nu-i provocámu poft'a de resbunare asupr'a tieriei nóstre.

La noi inse atátu in parlamentu cátu si prin diurnalele jidano-magiare, necontentitu se adóra virtutile caláiloru tieriei nóstre de odinióra, a turciloru, pe cari magiarii acum i-au aflatu ca li suntu frati, *sórtea* patriei nóstre o legámu de *sórtea* loru, — ear' de alta parte Russulu cu tóte ca-lu numescu „Colosulu dela nordu“ e luatú in nume de batjocura, elu este caláulu civilizatiunii si a totu ce nu este slavu, este prototipulu betiei si alu crudimei, este diavulu incarnatu pe langa nevinovatulu angeru de turcu.

Cine aru cutezá sa dica numai unu cuventu favoritoriu pentru acelu barbaru, vai de elu, acel'a este inimiculu patriei!

In acestu intielesu se agitéza pe tutindenea, prin birturi, prin adunárite municipieloru, prin diurnalistic'a, si chiaru prin rostulu idolului plebei — alu lui Kossuth.

Acést'a nu este politica sanetósa, acest'a este unu deliriu, care póte avé urmári fórtre triste.

Guvernulu la tóte acestea tace, tace pentruca 'si teme popularitatea.

Ba mai multu guvernulu, déca *din punctu de vedere constitutiunálu*, — cum se dice, nu póte impedecá, demonstratiunea, — prin aceea ca permite a se presentá in corpore la ambasadorulu seu in Constantinopole, si acolo a se insufléti prin fostulu ministru — fiu alu ambasadorelui — incuragiéza pre deputatiunea studentiloru magiari dela universitatea pestana intru esecutarea demonstratiunii inscenate in contr'a lui si in contr'a Rusiei, carea f'ara a fi trasa celu putienu prin diurnalistic'a la dare de séma, se incumeta a vorbi in numele natiunii magiare dela care n'are mandatulu.

Sufere cá generalulu Klapka si alti civi ungari sa demonstreze prin Constantinopole, si sa faca servitiu turciloru atunci, cându elu 'si revóca ambasadorulu de acolo.

Ei bine! omu cu mintea la locu

in situatiunea nóstra póte affá de intielépta o astfelu de politica?

Magiarii nostri vedu, pentruca nu potu sa nu véda, ca ór'a turcului a batutu in Europ'a, si vedu, pentruca iéra *trebue sa védia*, ca aliatii loru naturali suntu *acasa in patria* si in vecini, si ei umbla dupa potcóve de cai morti pe la Constantinopole, pe la neimpacaverulu inimicu alu crestinismulu, ear' pe vecini si pe cesti de acasa nu numai i-negléga, ci prin denunciári false, apostrofári nedemne si suspicionári i-vatema pâna la inima, tragandu-lá la indoiéla curatulu loru patriotismu.

Este acést'a unu lucru intie-leptu? Vai de elu!

Intre cele mai mari incordári intre ambele p'arti ale monarchiei, candu tier'a are lipsa de tóta poterea sea cá sa reiesá fatia de Cislaitani'a, care fatia de Ungari'a pune la o parte tóte divergintiele interne *si este un'a*, ce facu magiarii nostri?

Unic'a legatura sincera mai este intre aceste doué state: *Sacratissim'a persóna a Domnitoriului si dinasti'a Lui*.

Unu orasiu mare, puru magiaru, cérca prin Itali'a pe uniculu inimicu neinpacatu alu acelu Prégratiosu Domnitoriu — pe Kossuth si in *unanimitate*, cu partid'a guvernulu cu totu, 'lu alege *deputatu in camera*.

Elu vine cu scrisórea si li multiamesce pentru onóre, inse din *unoscutele-i motive* nu primesce mandatulu, pentru cá pâna la mórte sa remána fidelu „*aceloru mominte sublimi*“ din viétia Ungariei, (va sa dica detronisarea dinastiei habsburgice) dar' o mai repetesce si apriatu, cá elu, *nu póte fi nici candu suditulu dinastiei habsburgice comune Austriei si Ungariei*.

Se multimescu alegatorii cu acést'a?

Nu! precum se vede loru li trebue pe Kossuth si cu acésta programa.

Tramitu o deputatiune de 101 membri in Itali'a cá sa-lu induplece a veni acasa.

Pe deputatiune o primescu cu mari ovatiuni pe la tóte statiunile si in Budapesta, in cátu aci a trebuitu se intrevina si politi'a.

Multimea adunata in giurulu garei pentru primirea celoru ce voru se aduca acasa pe Kossuth, dupa cum scrie „Pesti Napló“, observa pe M. Sa Regele, care tocma atunci trecea pe langa dens'a si-i striga „Éljen!“

Se arangiéza mare banchetu in onórea deputatiunii in Budapesta, acolo primulu toastu se redicá pentru M. Sa, alu doilea pentru Kossuth.

E bine! Ce va sa dica acést'a? Nemicu altu de catu demonstratiune!

Dar' in contr'a cui demonstratiune?

Este acést'a tactu! este acést'a sa nu dicemu loialitate dar' buna cuviintia? Astfelu de lucruri reclama interesele si critic'a stare a patriei nóstre?

Suntu fapte cari nu se potu destulu condamnă!

Eata aci au ajunsu magiarii nostri condusi prin o diurnalistic'a manuita in cea mai mare parte a sea de renegati si de jidani!

Asia nu este bine fratiloru magiari, ast'a nu póte produce nici unu bine pentru biéta patria nóstra!

La intrarea in alu XXV anu.

(Urmare.)

Anulu 1864 este pentru „Tel. Rom.” o adeverata continuare a anului precedentu.

In prevederea schimbărilor ce avean sa se faca recomanda românilor din Ungari'a ce eră de facutu la redeschiderea dietei ung. amanate din 1861 (Nr. 2). Discuta asupra organizării Ungariei (Nr. 80. 81). Aprecieza sistemele ce vinu in diuaristica la ordinea dilei etc. (Nr. 4, 5, 6.); rezultatele parlamentarismului (Nr. 13), tacséza legea pentru limbă (Nr. 13) si arata cum se aplica in pracsă (Nr. 32); iera in nr.ii 33, 34 si 35 combate parerea exprimata in „Kol. Közl.” ca proportiunea proprietății de pamentu in Transilvani'a aru fi in mâinile magiariloru si secuiloru, dândune urmatoriulu rezultatu: din 9,985,967 juguri pamentu productiv in Ardealu pre partea românilor se vine 1,817,224 aratura, fenatie, vinetie si arundinetu, 508,858 jug. pasiune si 1,217,771 jug. padure, la olalta 3,543,953 juguri. Pe partea magiario-secuiasca se vine aratura etc. 2,393,665 jug.; pasiune 521,568 jug. padure 2,561,084 jug.; la olalta. Pe partea pasiesca aratura etc. 507,564 jug.; pasiune 133,971 jug. si padure 354,150 jug. la olalta 995,685. Din calculii acestia cari nu ni se paru destulu de esacti nu s'a subtrasu 1) dominiile fiscale 2) cele doue regimente foste granitieresce si partea româna a husariloru granitieri si alte dominie, cari pe usorura socotite vinu la 1,350,000 jug. trecute in socotéla magiario-secuia. Subtragendu-se aceste din posesiunea magiario-secuia remâne 4,096,317 jug. Va se dica calculatu crestinesce sum'a de mai susu are sa mai crésca deca nu mai multu, celu putienu atât'a câtu posesiunea magiario-secuia. Inregistrarea acestoru date o gâsimu forte momentuosa, pentru ca ea are insusirea de a astupă gurile aceloru ce spunu la lumea care nu cunoște referintiele nôtstre mai de aprópe, ca români suntu o natiunalitate de proletari.*)

In mijloculu desbateriloru dietali din sal'a dela „imperatulu Romaniloru” in nr. 84 ne surprinde „Tel. Rom.” cu alta scire profetica, dara o profetia mai apritata, despre venirea dualismului.

Trecemu asiá dara dela acestu anu la altulu, la anulu 1865, care aduce schimbări radicale in viétia de statu a monarchiei nôtstre.

Intrandu in medias res amintimu indata ca in Nr. 39 vedemu reprodu du unu articulu dupa fói'a federalistica „Zukunft”, carea spune ca dualismulu este la usia si ca in tómn'a viitoare se va convocá o dieta tranna pentru a discuta cestiunea uniunei Transilvaniei cu Ungari'a.

Va fi bine sa estragemu unele pasagie din articulu citatei foi, cu atât'a mai vertosu, cu câtu aci ni se infatisieza o parere straina, dara in unele privintie asemenea politicei celei urmate de fói'a nôtstra in vijeli'a constitutiunala ce atunci incepu a clocoti.

„Nu trebuie sa o spunemu noi romaniloru, ca priceperea dreptului din partea magiariloru aru fi egala cu nimicirea drepturiloru de natiunalitate politica a romaniloru transilvani

„Suntemu siguri pe deplinu ca nu este nici unu romanu carele in privintia acést'a aru cugetá altmintrea. Dar din nenorocire suntu romani, precum avuramu ocaziune a ne convinge, cari nu apretiescu de ajunsu apropiarea si marimea pericoliloru, cu cari agitatiunea dualistica a magiariloru si a aliatiloru loru germani amenintia si autonomi'a Transilvaniei. Ei (romanii) se provóca la ministeriu cá la o garantia pentru romanesculu *uti possidetis*; inse chiaru si deca mini-

steriulu Schmerling garantéza romaniloru venitoriulu dreptulu de statu transilvanu dela 1863, dar cine garantéza venitoriulu ministeriulu Schmerling?!

„Români cá politici buni dór' nu potu trece cu vederea nici decátu ca esecutarea perfecta neconditionata a sistemulu de astadi este mai multu decátu cu indoiala si prin acést'a e cu indoiala si ca se voru puté privi, si deca da, cari din institutiunile de astadi s'aru puté privi asecurate de ori-ce modificatiune.

„Români prin un'a din institutiunile aceste, prin dieta, la parere si astadi suntu domni situatiunei in Transilvani'a ier' mâne ori poimâne potu deveni martirii unei comisiuni noue.

„A fostu odata o comisiuni illirico-aulica in Vien'a si prin o schimbare a situatiunei se contopí in cancelari'a aulica ungara.

„Ce urméza din tóte acestea? Dupa parerea nôtstra inainte de tóte aceea, ca români in venitoriu sa nu se opintésca asiá multu a agitá si propli impregiurári si partide cari nu suntu in stare a le mai fi pre multu tempu proptea sigura.“

In numerulu urmatoriu se semnaliseza caletori'a Maj. Sele in Ungari'a si in nr. 43 este dejá „T. R.” in pusetiune cá sub rubric'a „Petrecerea Maj. Sele Imperatulu in Ungari'a” sa inregistreze si urmátorea cuvintare preinalta:

„Cu bucuria salutu in veghi'a cetate a predecesoriloru Mei veghesci pre atâti fi credinciosii ai iubitei Mele Ungarie si bucurosiu primescu omagiulu, ce Eminentia vóstra*) l'ati exprimat in numele tuturoru. Precum totu-déun'a asiá si acum resolut'a Mea dorintia este, de a impacá dupa putintia pre popórele corónei Mele ung.; si acea incredere, cu care spre scopulu acest'a ve adresati cátra persón'a Mea, garantéza ca intielegeti bine intentiunea Mea parintésca si astfelu putemu privi cu totii cátra unu venitoriu plinu de sperantia. (Éljen!) Inca in celu mai scurtu tempu ve voi deschide aren'a, unde de o parte Eu prin legiuitii reprezentanti ai tierrei voi fi incunoscintiati despre dreptele dorintie ale populatiunei (Éljen), unde inse de alta parte acele din dorintiele Mele de cari e conditiunata puterea monarchiei, potu afá apretiuire drépta, ca in modulu acést'a, considerandu dupa cerintie drepturile si datorintiele nôtstre imprumutate precum si recunoscendu limpede referintiele intrate intr'aceea la mijlocu, sa ne apropiamu de tient'a, cátra carea tindemu cu totii si carea singura este in stare de a asigurá bunastarea si consolidarea monarchiei intregi, si fiindu basata pre increderea imprumutata, fára indoiala o va asecurá. Cu indoita bucuria voi veni atunci ierasi in mijloculu Dvóstre, pentrucá cu acea ocaziune solemnă la care provedinti'a cerésca sa binevoiesca a sustiené viétia Eminentiei vóstre, sa sanctiunezu aceea, ce si acum este un'a dintre principalele tiente ale dorintieloru Mele de parinte alu tierrei (Éljen!)“

Cuvintele monarchului au fostu de ajunsu spre a pricepe ori si cine ca popórele Austriei de atunci se aflau inaintea unoru prefaceri noue. Nu se scia inca bine carea va fi form'a nouloru lucruri; despre cele de mainainte erá evidentu ca-si vecuise véculu. Numerulu 48 ne aduce scirea despre schimbári in ministeriu si despre primirea demisiunei lui Schmerling. Intr'o notitia de trei siruri si jumetate gasimu in acela'si Nr. insemnate urmátorele: „Oficiosulu „Bécsi Hirado” aduce unu articulu suprascrisu: „Gratulatiune la epoc'a cea noua: in care dice, ca chiamarea la oficiu a noulu cancelariu (G. Mailatu) se pare a fi

„prevestirea unei schimbări de sistem.”

Intr'o corespundintia din Pest'a (Nr. 49) se dicea: „Pe aici suntemu ocupati in totu minutulu cu combinatiuni de totu felulu asupr'a acestoru stramutári grandiose in ministeriu. Din aceste stramutári putemu vedé apriatu, ca influenti'a magiariloru in Vien'a e mai mare decátu fu de 15 ani; cáci pe cându la 1860 si 1861 nimenea nu cutediá a visá despre ministeriulu Ungariei in intieslesulu legiloru din 1848, si guvernulu Majestátiei Sele nici ca voiá sa auda despre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, astadi, celu putienu pe semne, se vede implinita de jumetate dorintia magiariloru.“

Plinu de ingrigire dice coresp. la altu locu in aceea'si corespundintia:

„Prin ministeriulu dlui Schmerling multu a inaintatu caus'a româna, precum se vede in Ardélu, si pe ici coala si in Ungari'a, dar' cu caderea acestuia, se póte ca a caditu si caus'a nôtstra pre unu tempu indelungatu.“

Cá o dorintia pia se infatisieza urmátorele cuvinte cu care se termina unu articulu „Constitutiunea. Sanctiunarea ei cu aplicare la giurstarile nôtstre“:

„Va fi o norocire pentru statulu nostru, deca in fine se va gasi maeistrulu, care cunoscendu-i relatiiunile bine, departe de ori-ce interesu de partida si patima ori-nal, sa-i dea o constitutiune, basata pre acele relatiiuni, singur'a constituire statornica, si astfelu sa-lu libereze de aceste esperimentári periculose, cari numai unu inamicu alu statulu le-aru puté recomandá“

In nr.ii 61 si 66 se anuncia o conferintia noua regnicolare si desfiintarea dietei transilvane; cea dintâiu n'a urmatu cea din urma insa in scurtu tempu a devenitu fapta implinita.

Se intielege de sine ca schimbările aceste asiá rapedi si surprinditóre atr' produsu cu deosebire in romanii transilvani o nedumerire fatia cu viitoriulu. Erá asiá dara la ordinea dilei intrebarea intre densii ce e de facutu?

Spre a clarificá câtu se póte de pre scurtu pusetiunea „Tel. Rom.” trebuie sa reamintimu ca dupa failmele despre desfiintarea dietei din Sabiiu a urmatu curendu convocarea dietei din Clusiu pre basea legei XI din 1791 cu unele adause. Alta lege electorala pentru Transilvani'a nu esista decátu cea dela 1863 inse numai in proiectu.

Lucru firescu ca dinaristic'a nôtstra natiunale desbatea cu multu zelu atitudinea romaniloru in fati'a nouloru schimbári. Desbaterile inse in mare parte se inverteau pre lãnga lucruri secundare, desi multu, póte toti cugetau la lucrulu principalu, la pusetiunea ce trebuia sa o aiba români in situatiunea cea noua. Vomu reproduce aici parerea „T. R.” desfasurata in Nr. 74 (1865).

„. . . . ier' parerea nôtstra este: cá alegatorii români sa aiba program'a loru facuta si sa o dea deputatiloru loru cu insarcinarea de a se tiené strinsu de aceea si sa o tramita la diurnalele romane spre publicare.“

„Noi amu tacutu pâna acum cáci ne amu tînutu de proverbiulu romanu: grab'a strica tréb'a! si nevrendu a preocupá parerea nimenui amu vrutu a ne informá din tóte pártile, cá sa ne putemu formá unu conspectu despre convingerile politice a le barbatiloru nostri. Si eata acestu conspectu: Suntu unii, cari dicu: ca unu congresu natiunaleu conchiamatu de archierei s'aru primí cu celu mai mare disgustu; — altii ierasi condusi de oportunitate afirma: cá archierei au primitu insarcinare a stá in fruntea causei natiunale pâna cându natiunea nu va deliberá altcum,

si asiá suntu datori a conchiamá congresu; cáci caus'a natiunala se póte periclitá; la care observa altii, cá Preasantiele sele sa fia lasati a-si mai vedé odata cu totu adinsulu de nenumeratele loru afaceri eclesiastice, si de tóte neajunsele si necasurile clerului; mai suntu altii, cari afirma cá ide'a unu congresu compus din membrii alesi, cum si prelãnga unu regulamentu de afaceri aru aflá placere inse si asiá numai in acelu casu, cându natiunea s'aru vedé ierasi reimpinsa la anulu 1847/8; inca se mai adauge si aceea: ca ómenii nostri in ori-ce altu casu nu mai voiescu a scí de alta representatiune, decátu numai de dieta, carea sa se conchiamé pre basea legei electorale din 1863.

Articululu din care estragemu aceste se pronuncia mai departe pentru unu congresu cu membri si presidinti alesi; regretéza inse ca urditiunii acestei pareri natiunale, n'au intrebuintiatu tóte mijlócele possibili si legali pentru esoperarea unu congresu. Arata mai departe momentuositatea cestiunei puse de „intentiunea majestatica,” carea este mai pre susu de ori-ce critica.

Se intielege de sine, termina articulu, ca noi amu fi voitu, cá regimulu sa fia convocatu acést'a dieta pe bas'a legei electorale din 1863 ca legea acést'a ni se pare mai neteda, mai drépta si mai corespunditóre impregiuráriloru presente decátu legea din anulu 1791 cu adausulu ei octroatu. Inse n'avemu ce face, acum astfelu remâne si sa sperámu ca pre viitoriu va fi mai bine, de aceea câtu ne voru iertá puterile si impregiurările sa ne folosimu de dens'a cá barbati români.“

Variatiunile acestoru idei cardinale nu le mai repetimu. Va fi de ajunsu a aratá cum ideile aceste ale articulu citatu s'au realizatu in siediintia dela 20 Novembre 1865 in Clusiu si adeca prin cuventarea Archieppului si Metropolitulu Siagun'a si prin votulu separatu alu deputatiloru si regalistoru români dela acea dieta.

In nr. 93 (1862) alu „T. R.” este reproduca cuventarea pre care in interesulu clarificárei situatiunei de atunci credemu ca nu va stricá, ba va folosi deca o vomu reproduce.

Eata-o:

„Inaltu Presidiu dietalu! Eu cu predilectiunea cea mai mare amu venit in acést'a adunare dietale, cáci convinsu sum, ca numai adunarea acést'a dietale mi da mie terenulu celu legalu, de a-mi descoperi convingerile mele politice. A-si fi unu barbatu carele nu studieza lumea, nu studieza cele ce s'au intemplat si se intempla in lume cându m'asi mirá ca o disparitate de pareri se va aretá in convingerile deosebitoru oratori din adunarea acést'a dietale. Disparitatea acést'a de convingeri politice nici decum nu micioréza predilectiunea mea pentru de a-mi descoperi parerile mele politice pre terenulu acest'a unicu legalu alu dietei. Disparitatea acést'a de convingeri politice deosebite, precum mi se pare, provine de acolo, ca dupa convingerea mea nu avemu un'a condica de dreptulu publicu carea sa normeze si sa reguleze convingerile nôtstre politice, pentrucá unii vreau sa dica: ca condica de dreptulu publicu se estinde (strigári: halljuk!) numai pâna la legele anului 1848; altii ierasi, intro cari me conumeru si eu, vreau sa dica: ca condica nôtstra de dreptulu publicu se culmineca in articulu I. de lege alu anului 1863/4 (ho! ho! halljuk!)

„Prelãnga tóte aceste eu dicu, ca nu este tempulu pentru lupte politice, nu e tempu de a trage lini'a caracteristica intre aristocratia si democratia, intro conservatismu si liberalismu, pentrucá principiulu constitu-

*) Calculii de mai susu suntu unu productu alu conscriptiunei dela 1857.

*) Primatele Ungariei.

tiunulu de egala indreptare este asiguratu prin devenirea natiunilor la cunoscinta despre valorea lor in societatea de statu si despre dreptulu ce le compete lor.

„Durabilitatea principiului acestuia constitutiunali de egala indreptare sta mai pre susu de orice partide singuratece, pentruca vocea patriei este ca precum natur'a sustiene genulu omenescu dupa un'a si aceasi lege, intogm'a si patri'a va sa sustiena impopulatiunea sea dupa un'a si aceasi lege, prin urmare vocea patriei este infratirea natiunilor, vocea Domnitoriului si Regelui nostru este pacificarea natiunilor, si demandarea dilei este intempnarea aristocratiei cu democratia, si sarutarea conservatismului cu liberalismulu, seu cu alte cuviate: intempnarea milei cu adeverulu si sarutarea dreptatiei cu pacea.

„De-si vocile acestea pana astadi nu s'au prefacutu in trupu si fapte reale, totusi nici decum nu me indoiescu, ca pronia aceea care ne a'apropiatu pre noi intr'atata, catu suntemu intr'adeveru aci unii de alti apropiati — caci dieu forte departe amu fostu unii de altii, aceea pronia nu se va odichni pana atunci pana candu de totu si in tote nu ne va apropiu unii de altii, ca astfelu pre bas'a unui constitutionalismu de egala indreptare si pre basea unei condice de dreptulu publicu sa representamu *aram sociorum, sedem ab universo populo concessam uni ordini.*

„Din convingerile aceste ale mele urmaza, ca unificarea convingerilor nostre politice intr'o condica de dreptulu publicu este demandatiunea cea mai suprema. Diet'a acest'a, precum vedemu, este conchiamata pre basea legii electorale din anulu 1791 si cu unu adausu langa ea, ce s'a octroatu. Eu o dieta astfelu astadi conchiamata nu o potu tiené de capabila pentru tractarea vre unui obiectu si pentru aducerea de concluse cu valore de dreptu, prin urmare sum silitu a dice, ca eu dupa firea institutiunilor constitutiunali, cari inca au formele loru prescise, nu potu sa me lasu de a-mi dá parerea mea in obiectulu dilei, pentruca prelanga astfelu de impregiurari, care ni le da diet'a acest'a compusa dupa legile anului 1791 si cu adausele acelea aru trage dupa sine ilegalitatea convingerilor mele, — insa eu trebuie sa me ferescu de asiá ce va.

„Diet'a acest'a nu e capabila a unifica convingerile nostre politice ca sa ne unimu intr'o condica de dreptu publicu; dar si de altmintrea legea electorale din 1791 este pentru mine de reminiscencia jalnica, caci este effusulu unei institutiuni care fiindu basata pre sistem'a politico-natiunale a celoru trei natiuni de mai nainte recepte, nu recunósce natiunea romána de egale indreptatita cu ele si nu recunósce natiunei románe dreptulu de a fi factoru alu constitutiunei tierei.

„Astfelu e inaltu presidiu si adausulu acel'a din rescriptulu convocatoriului din 1 Septembrie a anului acestuia. In adausulu acel'a se dice: cumca si membrii aceluor clase de poporu care pana acum n'au fostu indreptatiti, deca platescu 8 fl. dare directa, suntu suscepti intre cei alegatori. Ori voiu luá eu acestu adausu in intielesulu literalu, ori in intielesulu celu din launtru alu acestui actu, nu potu trage alta consecintia de acolo fara acest'a, cumca si adausulu acel'a sustiene si astadi sistem'a politico-natiunale a aceluor trei natiuni de mai nainte recepte, si pe natiunea romána si astadi o degradaza la un'a classa de poporu!

„A-si puté aduce eu inainte mai multe momente pentru a documenta pre largu cumca diet'a acest'a nu e capabila a aduce vre-unu conclusu cu valore de dreptu, dara nu voiu se abusezu cu rabadarea inaltului Presidiu, si asiá me tiermurescu numai

intr'aceea, a face cunoscutu cumca mi iau si eu voia a face o motiune in urmatoarele: (halljuk!)

„Inalt'a dieta sa binevoiesca a votá cátra Tronu un'a adresa prea umilita cu rogarea, cá Majestatea Sea c. r. apostolica sa se indure:

1) a sanctiuna legea electorale prelucrata constitutiunalminte prin diet'a anului 1863 si 1864 la propunerea regésca (sgomotu, halljuk!) si asternuta spre prea inalta sanctiunare;

2) a conchiamá apoi pre basea acestei legi electorale diet'a spre pertractarea propusetiunei regesci privitoare la revisiunea articolului I de lege din 1848, despre uniunea Ardélului cu Ungaria.

„Mi iau voia a rogá mai departe pe Inalt'a Casa, cá sa binevoiesca a spriginí motiunea mea, spre acelu scopu, cá sa putemu avea o dieta constitutiunale legale“ (tacere profunda in sala). (Va urmá.)

Revista politica.

Cestiunea cea mai dificila si carea ne atinge mai de aproape este si remane pentru cetatienii din Austro-Ungaria cestiunea bancei. Resolventa ei intempna atatea dificultati incatu in tempulu din urma a produsu si faime numeroase despre crize ministeriali, dincoci si dincolo de Lait'a. Cumca cestiunea acest'a este destulu de apretiatu chiaru si in cercurile cele mai inalte se vede si de acolo, ca in susi monarchulu se interesaza pre multu de dens'a. In 22 Ianuariu st. n. avu locu de nou unu consiliu ministerialu cu Maj. Sea in frunte. Cu ocaziunea acest'a s'a desbatutu unu proiectu datu de banc'a nationala austriaca, unu proiectu despre care foile oficiose spunu ca consiliulu ministrilor unguresci s'a pronuniatu odata asupra-i si la tacsatu de neacceptabilu.

Liniamentele principali ale proiectului sunt: Banc'a sa fia austro-unguresca, inse numai un'a, cu directiuni in Viena si Budapest'a. In loculu directiunei de astadi sa vina unu consiliu generalu din 12 membri, dintre cari 8 austriaci si 4 unguri. Cei dintai sa fia alesi de adunarea generala, cei din urma sa fia alesi de directiunea de astadi, la propunere ternara pe cinci ani si totu prin propunere ternara sa fia denumiti de consiliulu generalu. Consiliulu generalu sa fia investitu cu cele mai largi atributiuni ale comisiunii de banca de astadi si a le directiunei. Lui i se vine fixarea cametelor, dotatiunea filialelor, denumirea tuturor amplotilor. De contingentarea notelor si de formarea paritetica nu vorbesce proiectulu nici unu cuventu. In fruntea colegului de censura din B-pest'a aru ave sa stea unu amplotiatu denumitu de directiunea din Viena, inezstratu cu dreptulu de veto, a carui urmari aru fi, ca decisiunile directiunei din Viena eventualu aru puté fi aduse pre calea apelatiunei inaintea consiliului generalu, toti membrii consiliului generalu, si cei unguresci au sa functiuneze in Viena.

Foile magiare tratéza proiectulu cá unu obiectu preste care au trecut la ordinea dilei si amenintia cu crearea unei banci de sine statatore unguresci. Diurn. „Közvélemény“ spune ca regimulu ungurescu are de gandu a crea banc'a pre calea unui imprumutu fortiatu, la care sa fia silitu a luá parte fia-care contribuitoriu, care platesce preste 50 fl. dare.

Corón'a inca nu s'a pronuniatu definitivu si este inca sperantia ca negociarile intre regimile de dincoci si de dincolo de Lait'a nu se voru intrerumpe. Se intrerupu? atunci cris'a ministeriala este la usia si cu dens'a potu veni lucruri cari suntu de natura a face simtita cris'a mai departe decatu pre tere-nulu financialu.

Opositiunea din drépt'a in fruntea carei sta Sennyei lucra din tote puterile spre a pregati opiniunea publica pentru schimbările indicate. „Kelet Népe“ vorbesce deja cu multa sigurantia despre total'a cadere morala a regimului presentu si despre ajunulu caderei materiale a acestuia si dice ca deca Sennyei va fi destinat a primí inventariulu, va sci ce sa faca, va sci cari suntu postulatele situatiunei.

Ebredés din Clusiu care canta pe aceeași corda cu „Kelet népe“ apasa punctulu pe i candu spune ca o decisiune grabnica trebuie sa se faca in cestiunea bancei, pentru ca este fapta implinita ca Rothschild nu mai ia asupra optiunea pentru a dou'a jumtate a imprumutului de 8 milioane.

Deputatiunea czegledeniloru numai totu a pornitu spre Turinu la Kossuth cá sa-lu roge sa primésca mandatulu de deputatu. Pentru sosirea deputatiunei la Budapest'a si plecarea ei mai departe erau pregatite demonstratiuni. Aceste inse fura reduce prin mesurile luate de politia. In aceeași di deschidenduse diet'a pentru prim'a ora in anulu acest'a, s'a pertratatu hárthia lui Kossuth indreptata cátra dieta in care se declara ca nu primisce alegerea dela Czegled.

Conferintia constantinopolitana s'a terminatu. Delegatii puteriloru si impreuna cu densii si ambasadorii puteriloru de langa curtea din Constantinopole au plecatu cátra casa. Pórt'a s'a aratatu in momentele cele din urma nedispusa a primí barem un'a din propunerile puteriloru. Diurnalele din Budapest'a iubileza ca Russia a facutu fiasco. Cele din Viena, si acest'a sa ni-o insemnamu bine, au alte pareri in privintia stersitului conferintiei. Ele dicu ca pórt'a nu a respinsu propunerile Russiei, ci a le Europei si este intrebarea ce va face Europa in fatia unui refusu asiá de cutezatu.

Scirile ca Serbi'a este aplecata a face pace deadreptulu cu pórt'a trebuie luate cu mare precautiune.

In Constantinopole se forméza o legiune de magiari si poloni.

Intre Francia si Germania s'a inceputu unu resbelu diurnalisticu. Pana acum inca nu se publica, nici de o parte nici de alta, despie diplomatice si, dupa principele Bismarck, numai aceste suntu semnele unei situatiuni inversiunale. Cu tote aceste ajungu si articuli din diurnalele franceze deoparte si din cele nemtiesci de alta parte pentru ca privirile preste frontarie nu suntu cele mai amicabile.

Cestiunea evreiloru in Romania'a, sit venia verbo, era pe aci, pe aci sa intunece cestiunea orientala. Doi evrei din districtulu Vasluiului au voitu sa aduca putiena variatiune in lume si sciindu ca pentru densii diurnalistic'a din Budapest'a si mare parte din Viena este totu-deun'a gat'a spre servire, s'au pusu si au scrisu ca evreii in Romania'a ierasi suntu persecutati. Oficiulu nostru austro-ungurescu s'a interesatu numai decatu de cauza si au facutu pasi la guvernulu din Bucuresci. Acest'a inse n'a acceptatu sa-i vina somnatiuni din afara si a dispusu a se cerceta energicu in urm'a sgomoteloru diurnalisticiei dupa adeverulu lucrului. Si dupa o agitatie diurnalistica de vre-o cate-va septamani tota afacerea se reduce la urmatoarele dupa cum ni le spune „Fremdenblatt“ din Viena:

„Constataramu inca de mainainte ca faim'a despre persecutiunile cele noué indreptate asupra evreiloru din Romania'a suntu luate din ventu. Dupa ce cu tote aceste se facu incercari de a sustiené esistintia acestoru persecutiuni trebuie sa constataramu cu tota hotarirea, ca din cercetarile ce s'au facutu s'a aratatu ca desmintirea nostra a fostu pe deplinu intemeiata. Cei doi evrei, cari au emis gravamile, au marturisitu claru ca ei au in-

scenatu istoria „persecutiuniloru celoru mari“, cu scopu de a atrage atentiunea asupra afacerilor loru proprie depuse in gravamine. Ministrului románu Vernescu i face onóre, pentruca o simpla insciintiare cu totulu nespriginita despre asiá numitele persecutiuni evreesi a dispusu o cercetare energica, carea s'a si facutu.“

Atata „Fremdenblatt“ iera diurnalele din Bucuresci aducu mai pre tota diu'a desmintiri si respingeri energice subscribe de evrei, prin cari arata ca ei nu consimtu cu cele scrise in press'a straina.

Cu mare emfaza spunea „P. L.“ ca cu sutele au venitu familiile evreesi persecutate de romani si s'au asediatu la Uci'a inf. (in Transilvania).

Ministrulu de interne ung. intréba pe cale telegrafica pre comitele supremu alu Fagarasiului deca este adeveratu ce dice „P. L.“ Comitele raspunde ca nici o urma de evrei emigrati nu este in totu tienutulu.

Eata unu esemplu de desmintiretica:

din cele multedupa „Unirea democra-

Primimu o a patr'a epistola din partea a sieptea notabilitatii evree din Bucuresci, cari respingu cu energie ori-ce coniventia cu injuriile presei straine in contr'a natiunei románe.“

Ce asteptamu la o asemenea protestare, mai alesu dela dd. Dr. Rosenthal si Blumenfeld, cari si-au facutu instructiunea umanitara in scolele románesci, cari cunosc sentimentele generatiunei din care facu parte, cari nu potu pune la indoiala tolerantia románului.

„Injurii“ ne aduce pres'a straina, dá! Felicitamu pre cei siepte notabili evrei, cari au sciutu sa califice, dupa cum merita, acele neadeveruri intentionate din diarele ostile natiunei románe.

Restulu epistolei contine o relatiune, „dupa nisce informatiuni private“ asupra ridicarei din comunele rurale din Vasluiu a 60 familii israelite, cari n'aveau, conformu art. 10 din legea politiei rurale, autorisarea consiliiloru comunale de a se stabili in comunele rurale.

Remáne acum a se sci, deca d. prefectu Lupescu a avutu seu nu dreptulu de a luá aceste mesuri. Fia siguri dd. Dri Rosenthal, Blumenfeld si Steiner, ca noi vomu fi cei dintai cari vomu protestá si vomu cere destituirea si darea in judecata a ori-carui prefectu, ce aru calcá legea si alu maltratá dupa bunulu placu pe cine-va in tier'a románésca.

Pana atunci constataramu, ca chiaru relatiunea de mai josu tacitamente contradice infamiile aceluor miserabili correspondenti ai diareloru straine, cari spunea ca la Vasluiu s'au intemplatu grozavenii, pre langa cari nu suntu nimic'a ororile basibozuciloru din Bulgai'a.

Ne pare insa reu, ca in acesta scrisore onor. dd. doctori cauta sa atenuze valorea protestarei celoru 28 de coreligionari, calificandu-i tocmai dloru de „individii necunoscuti.“

Tocmai acesti ómeni, ale caroru nume nu suntu asiá de proeminente in societate, aru fi pututu sa fia espusi la pretinsele persecutiuni, imagnate de reau'a credintia; de aceea, marturia acestoru obscuri, dar, se vede, onesti evrei, este forte pretiosa pentru stabilirea adeverului, si nu putemu considerá privirea prea de susu a dloru doctori, decatu cá o gresiala de redactiune.

Eata scrisorea de care vorbimu: Domnule redactoru! Facendu apelu in nr. . . alu diarului ce redigiati la onestitatea si amorulu adeverului alu Israelitiloru patrioti, amu creditu de datori'a nostra a ve presinta urmatoriulu respunsu, sperandu ca-lu veti gasi in conformitate cu nobilile simtinte ce le-ati invocatu, si-lu veti primi in colónele d-vóstra.

Incepemu prin a respinge cu ener-

gie ori-ce coniventia cu injuriile presei streine in contr'a Natiunei Române. Ori de câte ori amu avutu a ne plânge nea-mu adresatu cu tóta sinceritatea autorității nóstre legitime, solicitându dela dens'a aপরare si ajutorulu necesariu. Noi israelitii români, patrioti sinceri, cu câtu ni se néga aceste simtiminte, n'amu recursu nici odata la presa straina; amu dusu si ducemu suferintiele nóstre cu resemnare, pentru ca amu avutu si avemu ferm'a convinctiune ca va sosi diu'a, cându concetatiunii nostri crestini ne voru admite, din propria loru initiativa, in mijloculu loru, cá fii adevérati ai scumpului solu pe care 'lu iubimu de o potriiva.

Daca pres'a straina a crediutu cá trebeu să ridice vocea ei, asiá cum a facut'o de curendu, noi o atribuimu supusiloru streini, stabiliti in tiéra, care au trimisu plângeri amiciloru loru din strainatate.

Este aci loculu să protestamu in fati'a natiunei in contr'a stratagemii obicinuite, de a se inculpá totu déuna israelitii români, pentru ori ce se scrie si se face in strainatate in privintia Romaniei. Acésta stratagama este neleala, si o denuntiamu aci natiunei odata pentru totdeuna.

Cátu despre faptul petrecutu in Vaslui, asupr'a càruia ne cereti adevérulu, noi respundemu mai întâiu, cá dela d-v., dela presa româna si dela guvernulu Românu asceptamu acestu adevéru. De ce nu s'a publicatu inca unu raportu oficialu? De ce nici unu diaru românu n'a publicatu inca unu singuru detaliu spre a combate alegatiunile straine?

Noi nu putemu de câtu sa ve asiguramu ca dupa informatiunile private, ce au primitu cati-va dintr'ai nostri dela amicii loru din districtulu Vaslui, si din spusele deputatiunii israelite venite din Bucuresci din acelu districtu, resulta ca dupa ordinile prefectului d. Lupescu, primarii au datu ordinu locuitoriloru israelitii de prin comunele rurale cá, in virtutea art. 10 din legea politiei rurale, sa capete autorizatiunea consiliiloru comunale séu să parasésca comuna in termenul de 12 ore séu 3—5 zile.

Amu vediutu aceste ordine in originalu, ele au fostu executate cu forti'a, si o mare parte din populatiunea rurala israelita, stabilita prin comune de 10—25 ani, a fostu isgonita din caminurile loru.

Aceste fapte au fostu denuntiate chiaru Camerii legiuitoare printr'o petitiune, care se póte gasi la sectiunea respectiva; 60 familii isgonite se aflá acuma in orasiulu Vaslui.

Iata ce putemu spune, si ceea ce credemu va satisfacé mai multu de câtu aceea desmintire frivolu, publicata in nr. 40 dela 1 (13) Ianuarie corentu alu diarului d-v, de către nisce individi cu totulu necunoscuti, si care 'si aroga inca dreptulu de a vorbi „in numele tuturoru coreligionariloru nostri din Romania.“

Ori care ar' fi rezultatulu cercetariloru ulterioare, care suntu imperiosu reclamate, protestamu de acum chiaru cu tóta taria in contra blamului ce se arunca asupr'a natiunei Române intregi, cáci ea nu póte fi responsabilu de uneltirile d-lui prefectu N. Lupescu.

Permiteti-ne, d-le redactoru, a ve spune, ca ar' fi de datoria presei române patriotice, sa califice cum trebeu pe acestu d. prefectu si pe alti cá densulu, care 'si au alesu unu momentu, atátu de criticu, pentru a executá mesuri restrictive odiose.

Presa concentrédia tóta indignatiunea si tóta infierarea pe fruntea acelor'a, cari abusédia de confienti'a natiunei spre a compromite tiér'a in aceste momente supreme.

Guvernulu departédia pe toti acesti'a.

Iar' noi, nevinovati, cruciatii-ne de imputarile de lipse de patriotismu.

Primiti d-le redactoru, asigurarea inaltei nóstre consideratiuni.

Dr. Sigmund Steiner junior. — Dr. M. Rosenthal. — Maurice Hornstein. — Bernard Schönfeld, — Daniel Marcus, — S. Schönfeld, — Dr. Blumenfeld. Bucuresci 3 Ianuaru 1877.

Varietáti.

* Cercle de curte in Budapesta. „P. Ll.“ ne da o descriere detaiata despre o serata in castelulu regalul unde Majestátile Loru au fostu incungiuurate de ministri, de magnatii tieriei si de consiliu puteriloru straine. Majestatea Sea — se dice in acelu raportu — a conversatu multu cu consulu turcescu si apoi cu celu alu Germaniei.

* Denumiri. Comitetele supremu alu comit. Sabiului Fr. Wächter a denumitupe Em. Schuller si Ioanu Mog'a ambii doctori in medicina de medici cercuali onorari.

* („Scóla Româna“) Nr. 1 din anulu acest'a are urmatoriulu cuprinsu: Anulu 1876 si scólele nóstre. — Unele idei despre necesitatea de reforme privitória la instructiunea sciintieloru naturale din institutele nóstre de invetiamentu, de Dr. A. P. Alessi. — Observári asupr'a actului: Proiectu de regulamentu pentru scólele poporale si normale gr. or. din archidieceasa, de Teodoru Popu. Invetiamentulu intuitivu („Banc'a de scóla“) de Petru P. Danciu. — Din computu: (Divisiunea cu cifre. O lectiune pentru clasele mijlocie ale scólei elementare). — Referintie scolare in comitatulu Sabiuu. — Epistole de pe terenulu invetiamentulu, de Camilu Auguru. — Corespondintia: Din Valea Borgaului. Invitare de prenumeratiune la „Scóla Româna“, fóia pedagogica si didactica, edata si redactata de Ioanu Candrea si Basiliu Petri, Sabiuu. Pretiulu pe anu 5 fl., pe 1/2 2 fl. 50 cr., pe 1/4 1 fl. 25 cr. In numerulu 2 se va incepe unu: Cursu completu de fisica pentru scólele elementare.

* Multiamita publica. Tóte binefacerile, fia ácelea de insemnatate mai mare ori mai mica, românu le scie apretiu cá celu mai pretiosu tesauru alu recunoscintiei inimei sele, dar' apoi atunci cându binefacerea 'si are óresi-care intentiune santa, elu — românu — carele este plinu de simtieminte evlavióse, in nici unu casu nu o póte trece cu vederea spre a nu-'si dá cea mai viua expresiune simtiemintale de recunoscintia si multiamita. De o binefacerea mare ori mica, ea este binefacere, si in totu casulu merita a fi recunoscuta.

De mai multi ani poporulu bisericeii nóstre a insetatu in cugetulu seu a-si procurá pentru servitiulu divinuu unu rendu de vase mai corespundietóre scopului acelor'a — de cum se afla acelea — acést'a prelânga tóta bunavointi'a loru erá imposibile intr'unu tempu atátu de scurtu a si le avé, déca nu intrevenea la mijlocu bravulu, zelosulu, si de tóta stim'a demnulu poporénu si curatore alu s-tei bisericeii de aici dlu Alesandru Danciu carele se puse in frunte oferindu din propri'a-i siatula 10 poli a 10 franci, apoi cá uniculu proprietariu alu fódinei minerarie „Tadeu“ in Botesiu 2 poli a 10 franci, càruia ii mai urmara si altii din poporu oferindu dupa putintia pâna la 40 fl. v. a.

Nu se indestulá dlu D. cu atát'a, ci vediendu ca o mai departe contribuire in poporu — prelânga tóta bunavointi'a acelor'a — storsi si impilati de atâtea dasdii ce se storeu de pre pelea loru e cu neputintia, 'si puse in cugetu sa se adreseze cátra marini-mós'a si nobil'a societate mineraria

„Rodenpoch“ alu cárei diriginte este d-sea — dela care si cine n'a apelatu la ajutorulu ei — societátiei — inca a fostu ajutoratu — cu rogarea cá sa binevoiesca spre acestu scopu santu a votá unu ajutoriu dupa putintia, ceea ce in adunarea anuale a societátiei mentionate tienuta in 4/16 Ianuarie a. c. o si facú, carea numai decátu la vocea d-sele in unanimitate votá a se dá considerabilulu ajutoriu de 50 fl. v. a.

Aceste donuri maritimóse comitetulu parochiale romanu gr. ort. le primesce cu cea mai mare placere, si in siedinti'a de astadi decide a se esprime adenc'a sea multiamita si recunoscintia publica dlui Alesandru Danciu cá unuia carele a facutu inceptulu cu unu ofertu atátu de frumosu, urandui dela Ddieu tatalu induráriloru tóta darea cea buna si totu darulu de susu sa incoronedie si sa binecuvinte ostenelele sele, iéra bravei si maritimósei societáti minerarie „Rodenpoch“ sa-i reverse tatalu rescu bogatulu seu daru si binecuvintarea lui Ddieu sa fia cu membrii si fodin'a „Rodenpochu.“

Din siedinti'a comitetului parochiale romanu gr. ort. Buciumu-Cerbu 6 Ianuaru 1877.

Pentru comitetulu parochiale Ioane Tódescu parochu si presiedinte alu comitetului.

NB. Celelalte diuare românesci suntu cu totu respectulu rugate a dá locu si publicá in pretiutele loru colóne acésta multiamita publica. Tódescu.

* Orasiulu Czegled a trimisu o deputatiune la Itali'a cá sa chiasse acasa pe deputatulu loru Lud. Kossuth. Deputatiunea constá din 44 economi, 20 comercianti, 12 oficiali orasienesci, 10 meseriasi, 6 invetiatori, 3 advocati, 2 juristi, 1 ingineriu, 1 preotu, 1 apotecariu, si 1 dama proprietárea Nyutó Iánosné cu numele, sum'a 101.

Mileticiu capetase la anulu nou in inchisóre o gratulatiune cu 101 subscrieri, si pentru acést'a diurnalele magiare in bataia de jocu 'lu titulau „Miletics Császár“; dar' óre dupa vocabulariulu internu alu aderintiloru lui Kossuth ce va sa insemneze numerulu de 101 alu membriloru deputatiunei tramise intru onórea exguvernatorului Ungariei?

* (Isvoru nou de dare.) In Americ'a, in statulu Maine, injurarea este supusa contributiunei. Duminec'a 2 dollari, in alte dile 1 doll. Venitulu acestei contributiuni se imparte in dóue. Din jumetate se va edificá cas'a tieriei, din cealalta unu institutu pentru nebuni.

Noi, dice „Hon“, amu puté infintiá din astfelu de dare trei bance nationali. Si de asta-data are dreptu „Hon“.

* Numerulu din urma alu diarului „Der Osten“, care apare in Vien'a, contine urmátorele articole:

Az oláhok lazadnak (Români se rescóla). — Revist'a politica. — Conferintia dela Constantinopole. — Josu cu barbarii. — Situatiunea in Banatu. — Persecutiunile jidaniloru in Romania'a. — Cronic'a dilei. — Revist'a agromonica. — Economía politica. — Telegrame.

Afara de acést'a, fia-care numeru alu diarului „Der Osten“ va avé si unu suplimentu beletristicu, cu romane, novele si ilustratiuni frumóse.

* Pres'a diuaristica in Engliter'a. — Fóia engleza „Printers Register“ ne spune ca actualmente aparú pe insulele britanice 140 diuare cotidiane, dintre care 84 diminétia, iér' 56 sér'a. Dintre aceste vinu pe Londr'a 91, pe provinciile engleze 80, pe Wales 2, pe Scoti'a 18, pe Irland'a 20 si Jersey unulu, 74 costa 1 penny iéra 54 1/2 penny.

* Prasirea gainiloru in Franci'a. — Eata o interesanta statistica in privintia acést'a. Franci'a prasesce pe anu vre-o 40 milióne gaini, care socotite un'a cu alta cu pretiulu de 2 1/2 fr. da sum'a de 100 milióne franci. Din aceste 40 milióne gaini, in totu anulu se consuma a cincea parte, ceea ce face mai întâiu o productiune de carne in valóre de 20 milióne franci, pre cându carnea cocosiloru ce se consuma in totu anulu aduce 5 milióne franci. Cele 40 milióne gaini darnescu in totu anulu viétia la 100 milióne pui, dintre cari 20 milióne se oprescu pentru prasila, si perindu jumetate din ei prin accidente séu prin bóla, mai remanu 10 milióne. Celelalte 80 milióne de pui, care espira jun'a loru viétia sub cutitulu bucatarului, producu câte unu francu si jumetate bucate, 120 milióne franci. Prelânga aceste mai trebuescu socotite si 6 milióne cá rezultatulu alu pretiului mai suitu ce au claponii si pularzii, ceea ce aru dá in totalu o productiune anualu in carne pentru sum'a de 151 milióne franci. Afara de acést'a cele 40 milióne gaini mai producu pe anu fiacare câte 100 óue, adeca in totalu 4 miliarde, care socotindu oulu cu 6 centime, da sum'a de 340 milióne franci. „U. D.“

Sciri telegrafice.

Parisu 22 Ianuaru. „Journal des Debats“ si „Moniteur“ speréza ca resbelulu se va evitá.

Constantinopole 22 Ianuaru. La serata de dumineca in ambasada austro-ungarésca au subserisu toti delegatii protocolulu de incheiare. Toti delegatii pléca in decursulu septamánei acesteia.

Aici s'a respânditu faim'a, ca turcii voru incheiá pacea deadreptulu cu Serbi'a si Montenegro.

Marele veziru a cercetatú pre patriarchulu armeno-catolicu si a constatatu credinti'a armeniloru.

Budapest'a 23 Ianuaru. Majestatea Sea a primitu adi inainte de amédi in audientie mai lungi pre ministru presiedinte ung. Col. Tisza, pre ministru presied. austriacu principele Auersperg si pre ministrii austriaci Lasser si Pretis. Dela trei pâna la patru óre dupa amédi a fostu sub presiedinti'a Majest. Sele consiliu de ministri. Pe bas'a acestui consiliu va avé locu mâne la Tisza o consultare din partea ministriloru de ambé pãrtile.

Vien'a 23 Ianuaru. Dupa foile de séra de aici, Alecu pasi'a (principe Vogoride) ambasadorulu turcescu a sositu in Budapest'a si astadi a avutu o convorbire mai lunga cu contele Andrassy, in carea ambasadorulu au esprimatú intentiunea portiei de a incheiá pace cu Serbi'a si Montenegro si a rugatu pre Andras y de a mijloci in directiunea acést'a.

Constantinopole 23 Ianuaru. Din caus'a tempului neprinciosu delegati si ambasadorii au amanatu plecarea.

Pretiurile de piatia.

Sibiú 12/24 Ianuarie. Gráu, hectolitru 75—78 kilo fl. 8—9.20, Gráu mestecatu 72—74 kilo fl. 6.50—7.60; Secara 64—68 kilo fl. 5.40—6—; Orzu 63 kilo d. 5—; Ovesu 38—42 kilo fl. 2.50—2.90; Curuzu 69—71 kilo d. 3.40—4—; Cartofi 3—3.80; Samentia de cânepa fl. 12—; Mazere fl. 11—; Linte fl. 13—; Fasole fl. 6.50; Slanina 50 kilo fl. 38—; Unsóre fl. 38—; Seu brutu 50 kilo fl. 21—; Seu de luminári fl. 25—; Luminári de seu 50 kilo fl. 28—; Sapunu 50 kilo fl. 20—; Fenu 50 kilo 80—90 cr.; Fuióre de cânepa 50 kilo fl. 23—25; Lemne de focu, metru cubicu fl. 3.50; Spirtu gradulu 47 1/2—60 cr.; Carne devita, kilo 38 cr.; Carne de vitielu 50 cr.; Carne de porcú 32 cr.; Carne de oaie 24 cr.; Oaue 10 darabe 30 cr.

Burs'a de Vien'a.

Din 12/24 Ianuaru 1877.
Argintu 116 90
Galbinu 5 95
Napoleonu d'auru (poli) 9 95